

L'espoli és sobreexplotació

Vaques més magres cada dia que passa. És la percepció que transmeten els comentaris més col·loquials i espontanis. Els que són la principal expressió dels estats d'ànim. Pessimisme econòmic. Les anàlisis expertes, no prou coincidents en el diagnòstic, tampoc no s'arrisquen gaire ni gosen fer vaticinis optimistes. Fins i tot, des d'aquesta mena d'indústria del fum i les expectatives que és molt sovint la política institucional, ens arriben consideracions exculpatòries però desesperançades, o invitacions a una pacient conformitat. Ja hem assumit que la superació de la crisi voldrà un procés llarg i dolorós. Sabem que la crisi ja ha fet moltes víctimes –tots en som una mica– i que en farà moltes més encara. Hem assumit que és molt profunda, que les seves causes són globals i locals, que no són d'aplicació les solucions de manual. Hem sentit a dir que és una crisi estructural, de sistema, que l'arrel és financera, que ha estat provocada per l'esllavissada general pel pendent de l'especulació. Que el model de benestar que preteníem només era possible i viable en circumstàncies excepcionals que ja no tornaran, perquè el nostre vell Occident ja no és ni serà més el centre de drenatge de les altres economies del món. I ens hem sentit acusats i culpabilitzats. Ens han dit que també era culpa nostra, que havíem estirat més el braç que la màniga, que ens havíem deixat endur per un consumisme desenfrenat, que ho hauríem hagut de veure venir.

Molta gent té la impressió que primer, en temps de vaques grasses, els que ho van enredar tot amb tota mena d'argúcies van obtenir profits colossals. I que ara, en temps de vaques magres, és aquesta gent la que pateix les reduccions

JOAN M. TRESSERRAS

COMUNICÒLEG, UAB

salaries, la precarietat, l'atur o els desnonaments. El sentiment és d'injustícia. De desprotecció. De malfiança davant d'uns representants que no semblen gaire convençuts de les seves raons i, sobre tot, de les seves actituds.

A Catalunya, com en altres llocs, la crisi afecta –no només, però sí fonamentalment– els sectors populars i les classes mitjanes treballadores, i els col·lectius més dependents dels serveis de l'estat del benestar. Però a la Catalunya tradicionalment industriosa i activa, creadora d'ocupació, hi ha un factor excepcional que empitjora les coses i que ningú més no pateix –entre les economies occidentals– a una escala equiparable: és el dèficit o espoli fiscal crònic. Aquest factor distorsiona tots els paràmetres i impedeix l'adopció de les polítiques necessàries per capgirar la situació econòmica interna. Aquesta és la causa principal de la falta d'inversions i de liquiditat de l'administració catalana, o de l'esclafament dels serveis públics. Aquest és, a Catalunya, el principal

Hi ha partits d'esquerres que ignoren l'espoli, però el seu compromís social és autèntic i, per tant, n'esperem un gir imminent

mecanisme de la sobreexplotació de la gent treballadora per part de l'estat espanyol.

L'espoli fiscal ha tingut un impacte històric decisiu en la conformació de la majoria de deficiències actuals de l'economia catalana. No ho explica tot, però explica moltes coses. Persistentment, cada any, cada dia, el 8% del PIB català és extirpat. Al voltant de 15.000 milions d'euros anuals de mitjana durant aquest segle. Més de 13.000 el 2012, enmig de la caiguda de l'activitat. ¿I saben què? Hi ha partits que es diuen d'esquerres i catalanistes, i que representen sectors desfavorits del país, i que mai han considerat la denúncia d'aquesta qüestió com una peça bàsica del seu discurs i de la seva pràctica política. Encara avui, amb la misèria present als carrers, hi ha formacions que reclamen tot el pedigrí de les esquerres i volen repartir-ne credencials, que ignoren o releguen l'espoli fiscal. I el menys tenen quan es debaten les polítiques públiques o uns nous pressupostos. Com és possible?

Algunes esquerres van regalar la patent del catalanisme a una "burguesia" espectral que els servia de coartada per no comprometre's amb el país i les seves aspiracions de radicalitat democràtica. Ara, accepten el dret a decidir i això els honora. Són demòcrates. Però encara subordinen l'eficàcia d'aquesta democràcia a una legalitat espanyola que ha estat concebuda per obstruir-la. Dubten davant l'afirmació de sobirania del poble de Catalunya. I no s'immuten davant l'espoli. Les inèrcies són poderoses. Però com que el compromís social d'aquestes esquerres és autèntic, esperem el seu gir imminent. Necessitem la seva contribució en aquesta gran oportunitat de transformació històrica que se'ns ofereix. Que la bona consciència esvaeixi els miratges de la mala teoria.